

Dag 1, Nordostatlanten: Torsken fångas och fryses direkt på båten.
Mil: 0.

Dag 3: Den frysta torsken fraktras via Ålesund till Rotterdam där den lastas på en båt. **Mil:** 300 (uppskattningsvis beroende på var fiskebåten befinner sig).

Dag 78: Fiskpinname lastas på bil och körs upp till Sverige. **Mil:** 4 410.

Dag 80: Fiskpinnen kan hamna på ditt middagsbord.

Start:
Atlanten

Mål:
Stockholm

Ålesund

Rotterdam

Boulogne
sur Mer

Quing Dao

Sträcka:
4 410 mil

Dag 38: Torsken kommer fram till fiskfabriken i Qingdao söder om Peking. **Mil:** 2261.

Dag 39: Torsken tinas, fileas och finfördelas innan den fryses om i block.

Dag 40: Torskblocken lastas på båt tillbaka till Europa.

Dag 75: Torskblocken kommer till Rotterdam. **Mil:** 4 222.

Dag 76: Torskblocken körs med bil till Boulogne sur Mer i Frankrike. **Mil:** 4 252.

Dag 77: Torsken delas i fiskpinnebitar, paneras, friteras och förpackas.

LÅNG VÄG TILL TALLRIKEN Barnens favoritfiskpinna har färdats i tusentals mil innan de landar hemma på köksbordet. Foto: GUNNAR SEJUBOLD

Stora tekniska system –Large Technical Systems (LTS)

Sociotekniska system

Ett LTS innefattar inte enbart tekniska artefakter sammanknutna i ett system. Lika viktiga för systemet är aktörer, institutioner, organisationer, lagstiftning, kulturella preferenser osv.

Sömlös väv

Ej meningsfullt att skilja mellan teknik och samhälle i analysen av ett LTS

Systembyggare

Den aktör (person eller organisation) som initierar systemet och agerar för att det ska växa. –entreprenörer, uppfinnare, ingenjörer, managers, finansiärer, statliga instanser, lobbygrupper, politiker. Ofta samma aktör som systembyggare och systemoperatör

Stora tekniska system –Large Technical Systems (LTS)

Systemets tillväxt

Olika systembyggare under olika faser av ett systems tillväxt (S-kurvan). Varje fas karaktäriseras av specifika problem

1. Uppfinnings-/innovationsfas
2. Spridningsfas – överföring av teknologi
3. Tillväxtfas – strävan mot ”momentum” och ”inbäddning”
4. Konsolideringsfas – fullt utvecklat sociotekniskt system

Momentum

Egentyngd, rörelsemängd, dynamisk energi – Momentum ger intryck av ”Natural trajectory”

Salient – Reverse salient

Militär metafor för del av systemet som ligger före eller efter systemets ”front”

Kritiskt problem – tekniskt eller socialt

Att erövra makten att definiera det kritiska problemet, att förvandla en salient/reverse salient till ett väldefinierat och lösbart problem är en central maktresurs inom ett LTS

SCOT – Social Construction of Technology

Socialkonstruktivism tillämpad på tekniska förändringsprocesser

Prestandaperspektivet – ”den bästa tekniken” – är inte en tillräcklig förklaring till teknikutveckling.

SCOT-perspektivets förespråkare (tekniksociologer) menar att vi ofta förenklar bilden av teknisk utveckling från innovation till marknadsetablering. De kritiserar en linjär modell där efterfrågan automatiskt förklarar en produkts framgång.

Viktiga begrepp:

Relevant social grupp – teknikens sociala bärare

Stabilisering - marknadsetablering

Stängning – Closure

”Förhandlingar” mellan de relevanta aktörerna bestämmer teknikens utseende och innehåll, definitionen av den tekniska artefakten.